

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי י"ג בתשרי תשע"ה

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

יבמות - ג'

1. מדוע בתו נמנתה תחילה ברשימת העריות שבמשנה ולא אחות אשתו שהיא המקור לדינים? לה"א - 'בתו' עיקר איסורה נלמד מדרשא וחביב הוא והקדימוהו, משא"כ שאר העריות אף שלענין יבום נלמדו מדרשא, אבל עיקר איסורם מפורש. הדרשא לאיסור בתו מאנוסתו - גזירה שוה 'הנה הנה' והעונש בשריפה 'זמה זמה'. ונדחה - שא"כ היה צריך לשנות את הקטע של אחיות לבסוף שהרי אחות אשתו היא המפורשת. אלא - התנא נקט לפי סדר הקורבה: א. בתו, בת בתו, ובת בנו שהם שלשה דורות של קרובות שלו עצמו. ב. בת אשתו וכו' שלשה דורות של קרובותיו מצד אשתו למטה. ג. חמותו וכו' שלשה דורות מצד אשתו למעלה ד. אחותו ואחות אמו, קרובותיו מצד עצמו ה. אחות אשתו שאף היא מחמת איסור 'אחיה' ו. אשת אחיו שלא היה בעולמו שאף היא בענין 'אחיה' ז. לבסוף כלתו.
- מדוע התנא לא נקט 'אוסרות צרותיהן' שהרי אף אם ירצו אסורות לייבם משום ערוה של 'אשת אח' לה"א - להשמיע שפטורות אף מהחליצה. ונדחה: שא"כ היה צריך לשנות 'אסורה ליבם ולחלוץ' [ואסורה לחלוץ שלא יאמרו אף מתייבמת] למסקנא - נקט פוטרות ללמד ש'צרות' נאסרות רק במקום מצוות יבום [מחמת איסור אשת אח] אבל שלא במקום מצוה אין סיבה לאוסרו. הטעם ששנו - 'מן החליצה ומן הייבום' להשמיע שכל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה לחליצה. ומצות חליצה קודמת למצות ייבום כשיטת אבא שאול 'הכונס יבמתו לשם נוי וכו' וקרוב בעיני שהולד ממזר'.
2. מנין 'חמש עשרה' שנקטה המשנה פעמים ברישא ובסיפא מה בא למעט? אחד למעט את הוראתו של רב שצרת סוטה פטורה מן היבום, ואחד למעט את הוראתו של רב אסי שצרת אילונית פטורה מן היבום. ולרב ורב אסי עצמם - אחד למעט צרת ממאנת, ואחד למעט צרת מחזיר גרושתו. ואם אינם מסכימים, אחד למעט את מה שהשני אמר, ואחד למעט או צרת ממאנת או צרת מחזיר גרושתו. הטעם לרב ולרב אסי שהמשנה לא הזכירה צרת סוטה וצרת אילונית כיון שלא שייך בהם צרת צרה.
3. מה המקור להלכה שהערוה צרתה וצרת צרתה פטורות מן היבום? "אשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה" הערוה עצמה - "עליה - עליה" גזירה שוה אחות אשתו ויבום, שאסור לשאת אחות אשתו אף במקום מצוות יבום. המקור לצרתה - "לצרור". צרת צרתה מכך שלא נאמר 'לצור'. המקור לשאר עריות - מה אחות אשה מיוחדת שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת ואסורה ליבם, אף כל שהיא ערוה וחייבין על זדונה כרת ועל שגגתה חטאת אסורה ליבם. ועל דרך זו למדו אף את צרותיהן וצרות צרותיהן עד סוף העולם.
4. מדוע לא התרבו אף שש העריות האסורות גם על אחיו מאביו? מה אחות אשתו מיוחדת שהיא ערוה וכו' ואפשר לה לינשא לאחים ואסורה ליבם וצרתה אסורה. אף כל וכו' יצאו שש עריות חמורות מאלו והואיל ואי אפשר לינשא לאחים צרותיהן מותרות. שאין צרה של ערוה אסורה אלא כשהיא נופלת ליבום מאח שמת בלא בנים. המקור שיש בזה 'עונש' - "כי כל (איש) אשר יעשה מכל התועבות וגו'"
5. מדוע אם התורה לא היתה כותבת איסור לערוה ליבם, היינו חושבים שמייבמת? היינו אומרים יבא עשה של יבום וידחה לא תעשה של עריות.